مجموعه ها

مجموعه : به دسته ای از اشیاء کاملا مشخص و دو به دو متمایز (غیر تکراری) مجموعه می گویند.

مثال : کدام یک از عبارات زیر مشخص کننده یک مجموعه است؟

الف) ۳ عدد زوج متوالی (مجموعه نیست) ب) ۴ گل زیبا (مجموعه نیست) ج) اعداد اول کمتر از ۱۰ (مجموعه است)

نکته : مجموعه را به صورت آکولاد { } نشان می دهند و مجموعه را با حروف بزرگ انگلیسی نام گذاری می کنند.

نکته : به هر یک از اعداد و عبارت داخل مجموعه عضو می گویند و علامت عضو بودن به صورت $\in$ و علامت عضو نبودن به صورت $\notin$ می باشد.

نکته : تعداد عضو های هر مجموعه مانند A را به صورت $n(A)$ نشان می دهند.

مثال : با توجه به مجموعه ی A درستی یا نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

$A = \{۳, \{۴, ۵\}, ۶\}$ $n(A) = ۴$ ✗ $۳ \in A$ ✓ $۴ \notin A$ ✓ $\{۶\} \in A$ ✗

مجموعه تهی : مجموعه ای که دارای هیچ عضوی نباشد. علامت مجموعه تهی به صورت { } یا $\emptyset$ می باشد.

مثال : کدام یک از مجموعه های زیر مجموعه تهی است؟

الف) اعداد طبیعی کمتر از ۴ $\{۱, ۲, ۳\}$

ب) اعداد صحیح کمتر از صفر $\{\cdots, -۳, -۲, -۱\}$

ج) اعداد طبیعی بین ۴ و ۵ { } ✓

دو مجموعه برابر : دو مجموعه A و B را برابر می گویند که هر عضو مجموعه A در مجموعه B و هر عضو مجموعه B در مجموعه A وجود داشته باشد. مانند دو مجموعه ی مقابل : $B = \left\{\sqrt{۹}, ۷^۰, \frac{۲۰}{۵}\right\}$ و $A = \{۴, ۳, ۱\}$

مثال : دو مجموعه ی زیر برابرند. مقدار x و y را به دست آورید؟

$\{x - ۷, ۳\} = \{۴, y\}$ $x - ۷ = ۴ \Rightarrow x = ۱۱, y = ۳$

زیر مجموعه : مجموعه A زیر مجموعه B است هر گاه هر عضو مجموعه A عضوی از مجموعه B باشد و آن را به صورت $A \subseteq B$ نشان می دهند. اگر A زیر مجموعه B نباشد آن را به صورت $A \not\subseteq B$ نشان می دهند.

نکته : اگر $A \subseteq B$ باشد آنگاه رابطه های مقابل همواره برقرار است : $A \cap B = A$ و $A \cup B = B$

نکته : برای پیدا کردن تعداد زیر مجموعه ها از رابطه ۲^n استفاده می کنیم. اگر تعداد زیر مجموعه را داشته باشیم و تعداد عضو را خواسته باشند عدد داده شده را تجزیه می کنیم.

مثال : الف) مجموعه ی $A = \{۱, ۲, \ldots, ۱۰\}$ چند زیر مجموعه دارد؟ $n(A) = ۱۰ \Rightarrow ۲^n = ۲^{۱۰} = ۱۰۲۴$ زیر مجموعه

ب) یک مجموعه دارای ۳۲ زیر مجموعه است. این مجموعه دارای چند عضو است؟ $۳۲ = ۲^۵ \Rightarrow$ ۵ عضو دارد

@riazi789

مجموعه ها

نمایش مجموعه ها : الف) مجموعه اعداد طبیعی : $N = \{۱, ۲, ۳, ...\}$ ب) مجموعه اعداد حسابی : $W = \{۰, ۱, ۲, ...\}$

ج) مجموعه اعداد صحیح : $Z = \{..., -۲, -۱, ۰, ۱, ۲, ...\}$ د) مجموعه اعداد طبیعی زوج : $E = \{۲, ۴, ۶, ...\}$

ه) مجموعه اعداد طبیعی فرد : $O = \{۱, ۳, ۵, ...\}$ و) مجموعه اعداد گویا : $Q = \left\{\frac{a}{b} \middle| a, b \in Z, b \neq ۰\right\}$

نمودار ون مجموعه ها : مجموعه ها را می توان داخل یک منحنی بسته ای نشان داد.

نکته : نمودار ون مجموعه اعداد ریاضی به صورت زیر است :

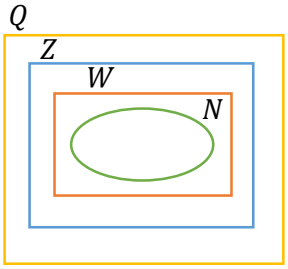

$$N \subseteq W \subseteq Z \subseteq Q$$

مثال : الف) عضوهای هر مجموعه را بنویسید؟

$B = \{۲x - ۱ \mid x \in N, x \leq ۳\} = \{۱, ۳, ۵\}$ $\{۲(۱) - ۱, ۲(۲) - ۱, ۲(۳) - ۱\}$

$A = \{x \mid x \in Z, -۴ \leq x < ۲\} = \{-۴, -۳, -۲, -۱, ۰, ۱\}$

ب) صورت ریاضی هر مجموعه را بنویسید؟

$D = \{۴, ۸, ۱۲, ...\} = \{۴x \mid x \in N\}$

$C = \{-۶, -۵, ..., ۳\} = \{x \mid x \in Z, -۷ < x < ۴\}$

اجتماع دو مجموعه : اجتماع دو مجموعه A و B شامل همه عضوهایی است که حداقل در یکی از دو مجموعه A و B باشند و اجتماع دو مجموعه A و B را به صورت $A \cup B$ نمایش می دهند.

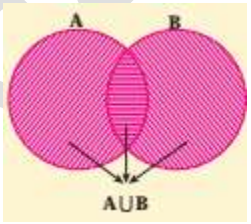

نمودار ون اجتماع دو مجموعه A و B

اشتراک دو مجموعه : اشتراک دو مجموعه A و B شامل همه عضوهایی که هم عضو A و هم عضو B باشند و اشتراک دو مجموعه A و B را به صورت $A \cap B$ نمایش می دهند.

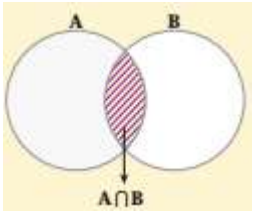

نمودار ون اشتراک دو مجموعه A و B

@riazi789

مجموعه ها

تفاضل دو مجموعه : مجموعه $A-B$ (A منهای B) شامل همه عضوهایی است که عضو مجموعه A باشند ولی عضو مجموعه B نباشند.

نمودار ون تفاضل دو مجموعه A و B

مثال : اگر مجموعه $A=\{۱,۲,۳\}$ و $B=\{x \mid x\in Z, -۲<x\leq ۲\}$ و $C=\{x^۲+۱ \mid x\in A\}$ باشد. عضوهای هر مجموعه را بنویسید؟

$B=\{-۱,۰,۱,۲\}$ $\quad C=\{۱^۲+۱, ۲^۲+۱, ۳^۲+۱\}=\{۲,۵,۱۰\}$

الف) $A-C=\{۱,۳\}$

ب) $B\cap(A\cup C)=\{-۱,۰,۱,۲\}\cap\{۱,۲,۳,۵,۱۰\}=\{۱,۲\}$

مثال : با توجه به هر شکل مجموعه های داده شده را هاشور بزنید؟

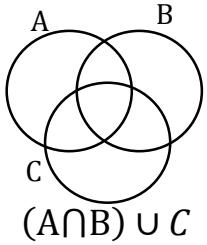

$(A\cap B)\cup C$

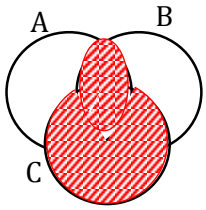

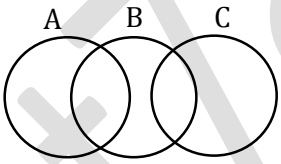

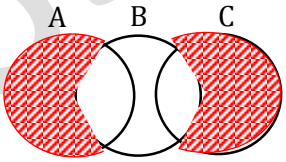

$(A\cup C)-B$

مجموعه و احتمال : برای به دست آوردن احتمال هر پیشامد از رابطه ی زیر استفاده می کنیم :

$$\text{احتمال رخ دادن پیشامد}=\frac{\text{تعداد حالت های مطلوب}}{\text{تعداد همه ی حالت های ممکن}}\Rightarrow p(A)=\frac{n(A)}{n(B)}$$

مثال : در پرتاب یک تاس احتمال های زیر را به دست آورید؟

الف) احتمال آمدن عدد اول : $A=\{۲,۳,۵\}$ $\quad p(A)=\frac{۳}{۶}=\frac{۱}{۲}$

ب) احتمال آمدن عدد بزرگتر و مساوی ۵ : $B=\{۵,۶\}$ $\quad p(B)=\frac{۲}{۶}=\frac{۱}{۳}$

مثال : در پرتاب دو تاس احتمال های زیر را به دست آورید؟ کل حالت ها $n(S)=۶^۲=۳۶$

الف) احتمال آمدن این که تاس اول عدد فرد و تاس دوم عدد کوچکتر از ۳ بیاید :

$$A=\{(۱,۱),(۱,۲),(۳,۱),(۳,۲),(۵,۱),(۵,۲)\}\Rightarrow n(A)=۶\Rightarrow p(A)=\frac{۶}{۳۶}=\frac{۱}{۶}$$

ب) احتمال آمدن این که مجموع هر دو عدد تاس ۶ شود :

$$B=\{(۱,۵),(۵,۱),(۲,۴),(۴,۲),(۳,۳)\}\Rightarrow n(B)=۵\Rightarrow p(B)=\frac{۵}{۳۶}$$

@riazi789

نمونه سوالات (فصل اول) سال نهم

مجموعه ها

ردیف	سوالات
۱	عضوهای هر مجموعه را بنویسید؟ $A=\{x \mid x \in Z, -۴ \leq x < ۵\}$ $B=\left\{\frac{x+۱}{x} \mid x \in N, -۴ < x < ۴\right\}$
۲	صورت ریاضی مجموعه های زیر را بنویسید؟ $C=\{۷, ۶, ۵, \ldots, -۳\}$ $D=\{۵, ۱۰, ۱۵, \ldots\}$
۳	اعداد صحیح بین ۳− و ۴+ را به سه روش زیر بنویسید؟ الف) نوشتن عضوها : ب) صورت ریاضی عضوها : ج) اعضای مجموعه به صورت نمودار ون :
۴	الف) مجموعه ای دارای ۴ عضو است. تعداد زیر مجموعه ها دارای چند عضو است؟ ب) مجموعه ای دارای ۶۴ زیر مجموعه است. تعداد عضو این مجموعه چند است؟
۵	با توجه به مجموعه ی مقابل : $A=\{\{a\}, b, \{c, d\}\}$ الف) $n(A)$ چند است؟ ب) تعداد زیر مجموعه چند است؟ ج) یک زیر مجموعه دو عضوی بنویسید؟
۶	عضوهای هر مجموعه را بنویسید؟ الف) $Z-N=$ ب) $W \cap N=$ ج) $N-W=$

ردیف	سوالات
۷	با توجه به شکل مجموعه داده شده را هاشور بزنید؟ 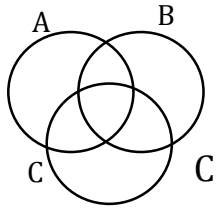 $C-(A \cup B)$
۸	اگر $A=\{۳, ۴\}$ و $B=\{۱, ۲, ۴, ۵\}$ و $C=\{۱, ۶, ۷, ۸\}$ عضوهای هر مجموعه را بنویسید؟ الف) $B-C=$ ب) $(A \cup B)-(A \cap C)=$
۹	دو مجموعه ی زیر برابرند. مقدار $a+b$ چقدر است؟ $A=\{۲a-۱, ۳, ۲^{۲}\}$ و $B=\{b, ۵, \sqrt{۹}\}$
۱۰	سه مجموعه مختلف بنویسید که با مجموعه ی زیر مساوی باشد؟ $A=\{۲, ۵, ۶\}$
۱۱	در یک کیسه ۳ مهره قرمز و ۲ مهره آبی و ۲ مهره سفید است. یک مهره را تصادفا از کیسه بیرون می آوریم : الف) احتمال این که مهره قرمز باشد چقدر است؟ ب) احتمال این که مهره آبی نباشد چقدر است؟ ج) احتمال این که مهره آبی یا سفید باشد چقدر است؟
۱۲	دو تاس را همزمان پرتاب می کنیم : الف) احتمال این که تاس اول عدد زوج و تاس دوم مضرب ۵ بیاید : ب) احتمال این که مجموع هر دو تاس ۵ شود :

"ریاضیات حاکم علوم است و نظریه اعداد ملکه ریاضیات" "کاوس"

Riazigram.ir
دانلود شده از سایت ریاضی گرام